

Basisondersteuning begaafde leerlingen checklist

Deze checklist beschrijft manieren waarop je de basisondersteuning aan begaafde leerlingen kan vormgeven en uitvoeren. Door een goede basisondersteuning voor begaafde leerlingen werk je aan de ontwikkeling van vaardigheden, een juist zelfbeeld en meer welbevinden.

Denk bij de basisondersteuning aan signaleren, compacten- en verrijken en voorzien in contact met ontwikkelingsgelijken (peers). Een beleid zorgt voor een basis van waaruit je werkt en verankering binnen je school.

In de **professionele standaard begaafdheid** vind je meer achtergrondinformatie over passende basisondersteuning.

Deze checklist fungeert als een gespreksmodel en kan helpen een overleg met collega's/JGZ specialisten/ouders gedegen voor te bereiden. Je kunt de lijst ook zelf gebruiken om je eigen onderwijs te evalueren en doelgericht verder te ontwikkelen.

De zes beschreven onderdelen zijn als placemat te downloaden en ook los per onderdeel. Gebruik wat voor jou handig is.

1. Er wordt structureel ingezet op het signaleren van begaafde leerlingen.

Hoe signaleer je mogelijke begaafdheid?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Wanneer leerlingen (zeer) goed scoren	☐	☐	☐
Wanneer ouders dit aangeven	☐	☐	☐
Als hierover informatie wordt gegeven bij de overdracht (bijvoorbeeld vanuit kinder of de vorige school)	☐	☐	☐
Doordat we er in de aanmeldprocedure er actief naar vragen en handelen	☐	☐	☐
Door observatie door de HB specialist op school	☐	☐	☐
Wanneer leerlingen opvallen door hun gedrag of manier van doen in de klas (de vragen die ze stellen, de antwoorden die ze geven, humor, creativiteit etc)	☐	☐	☐
Door uitdagend werk aan te bieden en te kijken hoe leerlingen dit oppakken (stimulerend signaleren)	☐	☐	☐
Doordat een signaleringsinstrument wordt ingezet als een leerling vastloopt	☐	☐	☐
Doordat alle leerlingen standaard eenmalig gescreend worden met een signaleringsinstrument (bijvoorbeeld screening voor deelname aan de (bovenschoolse) plusklas)	☐	☐	☐
Doordat alle leerlingen standaard herhaaldelijk (bv in elke bouw) gescreend worden met een screeningsinstrument.	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je de signalering van begaafde leerlingen verder willen versterken op je school?			

2. De lesstof wordt structureel aangepast aan het leertempo en de leerbehoefte van de leerling.

Hoe bepaal je of een leerling een gecompact aanbod krijgt?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Als blijkt dat de leerling (vrijwel) geen fouten maakt in de opdrachten	☐	☐	☐
Als de leerling hoge resultaten haalt	☐	☐	☐
Als het welbevinden van de leerling onder druk lijkt te staan	☐	☐	☐
Door voorafgaand aan de instructie vast te stellen wat leerlingen al weten (bijvoorbeeld met wisbordjes)	☐	☐	☐
Door vooraf (bijvoorbeeld aan het begin van een blok) vast te stellen welke lesdoelen de leerling al beheerst, bijvoorbeeld door voortoetsen (formatief toetsen)	☐	☐	☐
Als we van tevoren al verwachten dat deze leerling minder oefening nodig zal hebben om zich de lesstof eigen te maken	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Op welke manier compact je het werk voor de leerling?			
De leerling maakt standaard maar een deel van de opdrachten (bijvoorbeeld 25% of 50%)	☐	☐	☐
We gebruiken hiervoor de richtlijnen vanuit de methode	☐	☐	☐
We bieden maatwerk door de hoeveelheid oefening af te stemmen op de leerling	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Wat bied je aan als verrijkingswerk?			
Verrijkingswerk dat bij de methode hoort (Sprinters, Meesterwerk, plusbladen,...)	☐	☐	☐
Werk uit een verrijkingsmethode bij een basisvak (bijvoorbeeld Rekentijgers, RekenXL, Briljant, Taal(eigen)wijs)	☐	☐	☐
Opdrachten vanuit de verrijkingsgroep/plusklas	☐	☐	☐
Vakoverstijgende opdrachten (bijvoorbeeld Zinder, webkwesties, projecten, Topklassers, Kinheimgidsen, Out of the box, Kleuteruniversiteit,)	☐	☐	☐
Een extra vak, zoals filosoferen, een vreemde taal, programmeren	☐	☐	☐
Verrijking binnen thema's door stellen van hogere orde denkvragen, hogere eisen aan het resultaat en/of door ruimte te bieden voor verder onderzoek	☐	☐	☐
Verrijkingswerk passend bij de interesses en/of groeidoelen van de leerling	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je het compacten en verrijken verder willen versterken op je school?			

3. De leerling ontvangt begeleiding bij en feedback op het verrijkingswerk.

Wanneer en hoe geef je de leerling begeleiding en feedback bij het verrijkingswerk?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
De leerling krijgt instructie van- en kan vragen stellen aan de 'plus'leerkracht (bijvoorbeeld op een vast moment in de week en vragen via mail)	☐	☐	☐
Dat gebeurt in de eigen groep, door de leerkracht of iemand anders	☐	☐	☐
De leerling kan overleggen met andere leerlingen die hetzelfde verrijkingswerk maken	☐	☐	☐
Minimaal 1x per week; zowel instructie als feedback/ feed forward	☐	☐	☐
Feedback met aandacht voor zowel inhouds- als vaardigheidsdoelen van de leerling	☐	☐	☐
In de plusklas en de groep gebruiken we dezelfde "taal" in onze feedback (bijvoorbeeld termen als breinkracht, leerkuil, mindset)	☐	☐	☐
Feedback in het rapport en/of op portfolio over het verrijkingswerk	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je de instructie en feedback bij het verrijkingswerk verder willen versterken op je school?			

4. De leerling krijgt ondersteuning bij het ontwikkelen van zelfbeeld en vaardigheden.

Hoe help je een leerling bij het ontwikkelen van een goed zelfbeeld en vaardigheden? Bijvoorbeeld executieve-, sociale- en studie vaardigheden; groeimindset/ positieve leerhouding/samenwerken	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Dit doen we structureel in de eigen groep door de eigen leerkracht door leerlingen hierop te coachen als ze er tegenaan lopen	☐	☐	☐
Hiervoor gebruiken we speciaal lesmateriaal	☐	☐	☐
Dit doen we structureel in de verrijkingsgroep/plusklas op school	☐	☐	☐
Dit doen we in de bovenschoolse verrijkingsgroep/plusklas	☐	☐	☐
We geven individuele ondersteuning door een extra kracht buiten de groep(bijvoorbeeld de lerarenondersteuner).	☐	☐	☐
We bieden ondersteuning aan de hele groep met een klassikaal / schoolbreed programma	☐	☐	☐
Overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je de ondersteuning bij het ontwikkelen van vaardigheden verder willen versterken op je school?			

6. Het onderwijs aan begaafde leerlingen is vastgelegd in het beleid van de school

Wat staat er op je school op papier over het onderwijs aan begaafde leerlingen?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
Onze schoolvisie op hoogbegaafdheid	☐	☐	☐
Een beschrijving van deze doelgroep	☐	☐	☐
Onze doelen met onderwijs aan (hoog-) begaafde leerlingen	☐	☐	☐
Ons beleid voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong	☐	☐	☐
Een stappenplan voor signalering	☐	☐	☐
Een (HGW) stappenplan voor compacten en verrijken	☐	☐	☐
Beschrijving van taken en rollen en de toewijzing ervan binnen het team	☐	☐	☐
Een HB specialist als vast onderdeel van de formatie	☐	☐	☐
Een HB specialist met taakuren	☐	☐	☐
...overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe wordt gezorgd voor de bekendheid van jullie beleid rondom begaafde leerlingen?			
Het is te vinden op de website van onze school	☐	☐	☐
Het is te vinden via de website van ons bestuur	☐	☐	☐
Wij geven dit aan ouders bij de intake	☐	☐	☐
Wij geven dit aan ouders wanneer er sprake is van (hoog-)begaafdheid	☐	☐	☐
Wij agenderen dit 2x per jaar op het team-/ bouwoverleg	☐	☐	☐
Wij evalueren dit tenminste elke 2 jaar en stellen bij waar nodig	☐	☐	☐
Wij geven dit aan alle nieuwe collega's	☐	☐	☐
overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je dit beleid verder willen versterken op je school?			

5. De leerling werkt regelmatig samen met ontwikkelingsgelijken (peers).

Hoe geef je leerlingen de mogelijkheid om samen te werken met ontwikkelingsgelijken?	Bijna nooit	Soms	Bijna altijd
In een groepje in de eigen klas	☐	☐	☐
De leerling is gekoppeld aan een leerling uit een andere groep	☐	☐	☐
In een groepje van verschillende klassen, buiten het lokaal/op het leerplein	☐	☐	☐
In de verrijkingsgroep/plusklas op school	☐	☐	☐
In de bovenschoolse verrijkingsgroep/plusklas	☐	☐	☐
...overig, namelijk...	☐	☐	☐
Hoe zou je het contact met ontwikkelingsgelijken op je school verder willen versterken?			

Met dank aan de werkgroep hoogbegaafdheid van SWV ProfiPendi, we hebben een door hen ontwikkelde placemat mogen gebruiken en deze op details aangepast.